

Asia: VN/4271/2025

## **Lausuntopyyntö: Tilinpäätöstietojen digitaalista rekisteröimistä koskevan lainsäädännön valmistelussa huomioonotettavat seikat**

Taustamuistioon perustuvat oikeudelliset- ja tarkoituksenmukaisuuskysymykset

**Lausunnonantaja on**

eri mieltä

**Lausunnonantaja on eri mieltä seuraavasta syystä:**

Suomen Tilintarkastajat ry (ST) kannattaa esitystä, jolla edistetään tilinpäätösten digitalisointia, rakenteellisuutta ja koneluettavuutta. Taloustiedon digitaalisuudesta on puhuttu pitkään ja myös se tosiseikka on tunnustettu, että se etenee kovin hitaasti ilman lainsäädännöllistä pakkoa. Tämä johtuu pääosin siitä, että tilinpäätösten digitalisoinnin osalta hyötyjä on lähtökohtaisesti joku muu kuin digitilinpäätöksen laatimisvelvollinen yritys itse. Tosin siitäkin on jo havaintoja, että myös rakenteisen tilinpäätöksen laatija itse hyötyy digitilinpäätöksestä ja siihen liittyvistä prosessimuutoksista.

Haluamme kuitenkin kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin, jotka mielestämme on tarpeen huomioida lainsäädännön valmistelun yhteydessä.

Tekniset valmiudet tilinpäätöksen ilmoittamiseksi digitaalisessa muodossa on syytä saada kuntoon ennen kuin ilmoittamisesta tulee velvoittavaa. Nykytilanteessa tekniset valmiudet tilinpäätöksen ilmoittamiseen digitaalisessa muodossa ovat vajavaiset: ainoastaan yksi ohjelmistotoimittaja (Fennoa) mahdollistaa tilinpäätöksen ilmoittamisen digitaalisessa muodossa PRH:n rajapinnan avulla. Muissa ohjelmistoissa tilinpäätös on ensin muunnettava jollain muulla tavalla digitaaliseen muotoon.

Lisäksi moni kirjanpitovelvollinen laatii tilinpäätösdokumentin muulla tavoin kuin kirjanpitojärjestelmässä (usein Excelissä), esimerkiksi silloin, kun yhteisö laatii konsernitilinpäätöksen. On myös huomioitava, ettei kaikissa kirjanpito-ohjelmissa ole

sisäänrakennettua toimintoa tilinpäätösdokumentin muodostamiseksi, jolloin tilinpäätösdokumentti on aina laadittava järjestelmän ulkopuolella.

Nykyisellään ei myöskään vielä ole teknistä ratkaisua eri taksonomioiden yhdistämiseen samassa tilinpäätösdokumentissa tilanteessa, jossa yhteisö laatii konsernin tilinpäätöksen IFRS:n mukaan ja emoyhtiön tilinpäätöksen FASin mukaan. Tämä koskee kaikkia niitä tilanteita, joissa on käytössä eri taksonomioita (esimerkiksi kestävyystaksonomia tulevaisuudessa).

Lakiesityksessä jätetään myös merkittäviä asioita ratkaistavaksi PRH:n päätöksessä. Päätöksen sisällön tulisi olla saatavilla ja kommentoitavissa hyvissä ajoin ennen lainsäädännön tuloa velvoittavaksi, jotta tilinpäätöksen ilmoittamiseen digitaalisessa muodossa pystytään valmistautumaan teknisesti. Nykytilanteessa kommentointi on väistämättä osittain vajavaista ja teknisiin ratkaisuihin on vaikea valmistautua, koska PRH:n päätöksen sisältö ei vielä ole tiedossa.

Nykyisillä teknisillä valmiuksilla tilinpäätöksen ilmoittaminen digitaalisessa muodossa aiheuttaa ylimääräistä hallinnollista taakkaa ja kustannuksia, jotka ovat etenkin pienille yhteisöille mittavat digitilinpäätöksestä saatavaan hyötyyn nähden. Ehdotamme sen vuoksi soveltamista koskevien kokorajojen lisäämistä lakiesitykseen siten, että velvollisuus tilinpäätöksen ilmoittamisesta digitaalisessa muodossa koskisi ainakin alkuun pelkästään suuria yrityksiä. Ehdotettua käyttöönottojärjestystä puoltaa myös se, että suuremmilla yhteisöillä on paremmat resurssit ja valmiudet muutosten tekemiseen, ja niiden yhteiskunnallinen merkitys yksittäisinä toimijoina on suurempi (verot ja muut maksut, yleisön kiinnostus, työllistäminen ym.). Toisaalta niiden tilinpäätökset ovat monimutkaisempia liitetietoineen, rahoituslaskelmineen ja konsernitilinpäätöksineen kuin pienten yhtiöiden, mikä lisää vaatimuksia taksonomialle ja tarvetta sen laajentamiselle.

ST:n näkemyksen mukaan pitkällä aikavälillä tulisi kuitenkin myös pienet ja mikroyritykset velvoittaa rakenteisen tilinpäätöksen laatimiseen ja rekisteröimiseen. Ensin tulee kuitenkin kerätä kokemuksia suurten ja keskisuurten yritysten raportoinnista, ja arvioida sen jälkeen asiaa riittävän laajasti.

Vaihtoehdoksi rajapinnalle on tarjottu selainpohjaista muunninpalvelua, jonne tilinpäätöstiedot viedään ensin manuaalisesti, ja joka sen jälkeen muuntaa tilinpäätöksen digitaaliseen muotoon. Muunninpalvelu ei itsessään toimisi ilmoituskanavana, vaan se ainoastaan muuntaisi tilinpäätöksen digitaaliseen muotoon. Näkemyksemme mukaan muunninpalvelun käyttö ei kuitenkaan olisi täysin ongelmaton, sillä se tuo tilinpäätöstiedot ilmoittavalle taholle ylimääräistä manuaalista työtä, ja lisää myös inhimillisen virheen riskiä.

## **Lausunnonantaja on**

samaa mieltä

**Lausunnonantaja on eri mieltä seuraavasta syystä:**

-

**Lausunnonantaja on**

samaa mieltä

**Lausunnonantaja on eri mieltä seuraavasta syystä:**

-

**Lausunnonantaja on**

samaa mieltä

**Lausunnonantaja on eri mieltä seuraavasta syystä:**

-

**Lausunnonantaja on**

samaa mieltä

**Lausunnonantaja on eri mieltä seuraavasta syystä:**

Tilintarkastuskertomuksen ilmoittaminen digitaalisessa muodossa edellyttää, että valmiudet sähköiseen allekirjoittamiseen ovat kunnossa, mikäli digitaalinen tilinpäätös olisi ainoa versio tilinpäätöksestä eikä jäljennös. Tämän tekniselle toteutukselle tulee varata riittävästi aikaa.

**Lausunnonantaja on**

eri mieltä

**Lausunnonantaja on eri mieltä seuraavasta syystä:**

Esitys ei nykyisellään huomioi niitä tytäryhtiöitä, joiden emoyhteisössä on käytössä toimintokohtainen tuloslaskelma, ja joiden on tämän vuoksi ilmoitettava tuloslaskelmansa toimintokohtaista kaavaa käyttäen. Käyttäjien tarve toimintokohtaiselle tuloslaskelmakaavalle tulee arvioida tarpeettoman päällekkäisen raportoinnin välttämiseksi.

**Lausunnonantaja on**

eri mieltä

**Lausunnonantaja on eri mieltä seuraavasta syystä:**

Esitys johtaisi siihen, että yrityksillä olisi kaksi erillistä tilinpäätösversiota: virallinen allekirjoitettu tilinpäätös ja tämän digitaalinen kopio. Hankkeen lopullisena, pidemmän aikavälin tavoitteena tulisi olla, että mikäli yhtiö on velvollinen rekisteröimään digitaalisen tilinpäätöksen, olisi se myös yhtiön virallinen tilinpäätös, eikä päällekkäistä raportointivelvollisuutta näin muodostuisi. Tämä edellyttää kuitenkin riittävien valmiuksien rakentamista digitaalisen tilinpäätöksen allekirjoittamiseen ja rekisteröintiä. Käytännön syistä, jotta tekniset valmiudet voidaan rakentaa, pidämme välttämättömänä, että ensi vaiheessa virallinen tilinpäätös on erillinen allekirjoitettu dokumentti, ja

digitaalinen tilinpäätös on todistusarvoltaan jäljennös. Kun valmiudet ovat riittävät, on perusteltua laatia vain yksi virallinen tilinpäätös, joka on digitaalinen.

## Virkavalmistelussa alustavasti hahmotellut säännösluonnokset

### Lausunnonantajan mahdolliset huomiot säännösluonnoksesta:

PRH:n päätös tulisi saada hyvissä ajoin kommentoitavaksi ennen sen julkaisemista, jotta siihen voidaan valmistautua.

### Lausunnonantajan mahdolliset huomiot säännösluonnoksesta:

-

### Lausunnonantajan mahdolliset huomiot säännösluonnoksesta:

-

### Lausunnonantajan mahdolliset huomiot säännösluonnoksesta:

Toimintokohtaista tuloslaskelmakaavaa kommentoitu lausunnon kohdassa 6.

### Lausunnonantajan mahdolliset huomiot säännösluonnoksesta:

Varmistettava, ettei lakiesitys ole ristiriidassa ESEF-tilinpäätösten piiriin kuuluvien emoyhtiöiden merkitsemisvelvoitteen kanssa.

## Aikataululliset ja muut kysymykset tarpeellisista käytännön toimista

### Lausunnonantaja on

eri mieltä

### Lausunnonantaja on eri mieltä seuraavasta syystä:

Tuemme ehdotuksen tausta-ajatusta siitä, että siirtymää digitaaliseen tilinpäätösraportointiin on tarpeen vauhdittaa lainsäädännön avulla. Tavoiteltua kehitystä ei ole saavutettu markkinaehtoisesti, joten sääntelytarve on tunnistettu. Pidämme kuitenkin perusteltuna, että muutoksessa edetään vaiheittain sitä mukaa kuin tekniset valmiudet kehittyvät, jotta minimoidaan riski täysin virheellisten tilinpäätösten päätymiseen viranomaisrekisteriin. Ehdotettu aikataulu on näkemysemme mukaan liian optimistinen, kun huomioidaan nykyiset valmiudet ilmoittaa tilinpäätös digitaalisessa muodossa. Mielestämme olisi tarpeen ensin määritellä digitaaliseen merkitsemiseen liittyvät tekniset vaatimukset, arvioida riittävällä tavalla edellytykset merkitsemisen toteuttamiselle ehdotetulla tavalla, ja vasta jälkeen tehdä aikataulua koskevia päätöksiä.

### Lausunnonantaja on

eri mieltä

### Lausunnonantaja on eri mieltä seuraavasta syystä:

Tilinpäätöksen toimittaminen digitaalisessa muodossa suoraan kirjanpitojärjestelmästä rajapintaa pitkin on tällä hetkellä mahdollista ainoastaan yhdessä ohjelmistossa (Fennoa), joten kaikissa muissa ohjelmistoissa tilinpäätös olisi ensin muunnettava digitaaliseen muotoon muunninpalvelulla.

Rajapinnan hyödyntäminen on siten tällä hetkellä mahdollista vain rajatulle määrälle kirjanpitovelvollisia, ja muunninpalvelulle on näkemyksemme mukaan suuri tarve. Yhdenvertaisuusperiaatteen mukaan muunninpalvelun tulisi mielestämme olla maksuton kaikille yhteisöille koosta riippumatta.

#### **Kirjoita vastaus alle.**

Taustamuistiossa esitetyt kehityskustannukset rajapinnan rakentamiselle ohjelmistoon ovat noin 8 000 euroa järjestelmää kohti. Näkemyksemme mukaan esitetty kustannusarvio ei välttämättä anna realistista kuvaa todellisista kustannuksista, sillä arvio on tehty ohjelmistoista, joihin rajapinnan rakentaminen on suhteellisen yksinkertaista. Mikäli järjestelmässä ei ole toimintoa tilinpäätöksen muodostamiseen, tai kyseessä on monimutkainen, kustomoitavissa oleva järjestelmä, on odotettavissa, että rajapinnan rakentamisen kustannukset ovat taustamuistiossa esitettyä arviota suuremmat.

Haluamme lisäksi kiinnittää huomiota olemassa olevaan ongelmaan kaupparekisteriin rekisteröityjen tilinpäätöstietojen ja muiden kaupparekisteritietojen puutteellisuudesta. Nykyisellään kaupparekisteriin rekisteröityihin tilinpäätöksiin liittyy usein laajojakin sisällöllisiä virheitä ja puutteita. Rekisteröity tilinpäätös saattaa sisältää esimerkiksi vain tuloslaskelman ja taseen, mutta siitä puuttuu näiden liitetiedot, taikka tilintarkastuskertomus on jäänyt liittämättä tilintarkastettuun tilinpäätökseen. Se, että jatkossa tilinpäätökset toimitettaisiin digitaalisesti ei siis välttämättä yksin riitä korjaamaan tilinpäätösten sisällöllistä vajavaisuutta. Pidämme tärkeänä, että tilinpäätösten digitaalista rekisteröintiä koskevan hankkeen yhteydessä kiinnitetään riittävää huomiota myös tilinpäätösten laatuun ja sisällölliseen oikeellisuuteen, jotta digitaalisesti rekisteröityjä tilinpäätösten luotettavuus voidaan varmistaa ja että niitä voidaan hyödyntää päätöksenteon pohjana.

Hankkeen edetessä pidämme tärkeänä myös sitä, että viranomaistoiminnassa panostetaan riittävästi myös yritysten ohjeistukseen ja muuhun viestintään muutoksen edellyttämistä toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista.

Ruuska Risto  
Suomen Tilintarkastajat ry